

Anne Brit Sandberg,
Undervisningssykehjemmet
i Oslo

For at veiledningen skal bli best mulig er det nødvendig å planlegge den og rydde plass til tid sammen med studentene.

www.sykepleien.no

Les mer og finn litteraturhenvisninger på
www.sykepleien.no

Søkeord:
Undervisningssykehjem
Studentmappe
Praksis
Utdanning

Verktøy for god praksis

Innføring av **studentmapper** hever kvaliteten på praksis i sykehjem.

Undervisningssykehjemmene i Norge arbeider for å heve og sikre kvalitet i eldreomsorgen, heve omsorgsarbeidets faglige prestisje, og legge tilrette for et godt praksismiljø for helsefaglige studenter. Undervisningssykehjemmet i Oslo har gjennom et studentrettet prosjekt fokusert på sykepleierstudenters praksis i sykehjem, og søkt å heve praksisens kvalitet.

Faglig utilfredsstillende

Det er en mangel på fagpersonell i eldreomsorgen i Oslo. Andelen ufaglærte er urovekkende høy (1). Det er kjent gjennom media at mange sykepleiere finner det lite utfordrende og faglig utilfredsstillende å arbeide i sykehjem (2), og at få sykepleierstudenter ønsker å arbeide i eldreomsorgen (3). Pasienter i sykehjem er skrøpelige, og den enkelte kan ha flere alvorlige diagnoser på samme tid (4). Dette gir store utfordringer for de som arbeider i sykehjem.

Med en antagelse om at standarden på sykepleiepraksis i sykehjem har en betydning for eldreomsorgens status blant sykepleiere, ble et enkeltprosjekt knyttet til studentpraksis i sykehjem igangsatt. Prosjektet hadde som mål å danne en god ramme for praksisen gjennom å gjøre praksisstedene forberedt på å ta imot studenter, og studentene

forberedt på å møte praksis. På bakgrunn av samtaler med studenter, høyskolelærere, veiledere og avdelingsledelse, ble det utarbeidet en «Studentmappe»; et arbeidsverktøy for studenter i praksis.

Bakgrunn

FoU-avdelingen ved Undervisningssykehjemmet i Oslo ansatte en prosjektleder i 20 prosent stilling for å gjennomføre prosjektet. Vi startet med en spørreundersøkelse blant studentene der opplysninger om forventninger til praksisen ble definert. Målet var å belyse både forventningene til det praktiske arbeidet, og forventningene til samarbeidet med veilederen og arbeidsplassen forøvrig. Det var også interessant å vite hva slags erfaringer studentene hadde fra tidligere omsorgsarbeid.

Videre hadde vi en samling med alle avdelingsledere og andre ansatte som har i oppgave å være veiledere. Vi var ute etter å få vite hva som er positivt ved det å være veileder og ha studenter i praksis, men også hva som kan være utfordrende. I løpet av denne samlingen ønsket vi å tydeliggjøre hvordan veiledere og avdelingsledere kan forbedre rutiner, slik at det blir enklere å være en god veileder i en hektisk hverdag. Det å veilede studenter er en tilleggsoppgave som

skal gjøres ved siden av annet daglig arbeid. For at veiledningen skal bli best mulig er det nødvendig å planlegge den og rydde plass til tid sammen med studentene. Her spiller avdelingssykepleier en viktig rolle. Det er viktig at avdelings- sykepleierne formidler dette behovet

BEDRE PRAKSIS: God innføring ved praksisstart gir trygge arbeidsforhold for studentene. Foto: Vida Breivyte Buhs

til alle i avdelingen, slik at veileder og studenter får aksept for at de trenger tid til refleksjon i løpet av uken. Hvis det ikke er forståelse for dette blant kollegaer kan det bli en ekstra stressfaktor for veilederen, noe som antas å gå ut over opplæringen til studentene.

Tilrettelegging

Ved å tilrettelegge for, og å opplyse andre kollegaer om hva en slik veiledningsoppgave innebærer, vil det kunne bli større forståelse og velvilje for at studentrelaterte oppgaver prioriteres og tas hensyn til av alle på arbeidsplassen. Hvis vi gir studentene en god og trygg innføring i arbeidet ved praksisperiodens start, vil det kunne bidra til at vi får flere dyktige medarbeidere som gjør at arbeidsdagen blir lettere for alle på avdelingen.

Studentene, veilederne og lærerne bruker mye tid til etiske refleksjoner i praksisperioden. Ved å stadig vurdere det vi gjør blir vi minnet om viktige sider ved rollen som pleier i forhold til pasienter og kollegaer. Dette er med på å gjøre oss bevisste det ansvar og de utfordringer vi står overfor i pleie- og omsorgsarbeid for syke eldre i sykehjem. Sykehjemmet har rekruttert flere studenter, som har hatt en positiv opplevelse av å arbeide ved sykehjemmet, til å ta jobb som ekstravakter og sommervikarer. For sykehjemmene er det en stor fordel å få studenter som kjenner avdelingene, og som har et bedre kunnskapsgrunnlag enn helt ufaglærte pleiere.

Studentmappen

Ut fra de behov vi kartla hos veiledere og studenter utarbeidet vi en «Studentmappe». Denne får studentene utlevert første dag i praksis. Mappen er ment som et arbeidsverktøy de skal bruke mens de er i praksis. I tillegg får studentene en omvisning på huset og anledning til å hilse på andre ansatte ved sykehjemmet. Studentmappen inneholder:

- En velkomsthilsen og diktet «Hva ser du søster».
- Opplysninger om sykehjemmet og navn på kontaktpersoner.
- Avtaleskjema for samtale med veileder både i forhold til tid og tema.
- Kalender til å avtale turnus med veileder. Vår erfaring er at stu-

dentene i størst mulig grad skal følge turnusen til veilederen for å få den beste oppfølgingen.

- Spørreskjema der studentene skal definere sine forventninger til praksisperioden, til arbeidet og til veileder, og de skal også si litt om tidligere yrkeserfaringer.
- Våre forventninger og vårt tilbud til studentene.
- En enkel innføring om datasystemet vi bruker slik at studentene skal kunne skrive pasientrapport og lese om pasientene.
- En introduksjon til Praktiske Prosedyrer i Sykepleietjenesten (PPS) (5). PPS er et meget nyttig verktøy vi oppfordrer studentene til å bruke. Det kan brukes når de skal skrive oppgaver, finne rutiner for ulike prosedyrer eller oppdatere seg på ulike sykepleiefaglige intervensjoner.
- En sjekklister for sykepleiestudenter i praksis, ment som et supplement til de målsetninger undervisningsplanen fra høgskolen krever at studentene skal nå i løpet av praksisperioden. Sjekklister skal hjelpe studenten til å bli kjent på en sykehjemsavdeling, og gi dem en oversikt over hva de bør kjenne til av oppgaver. Her ligger det også en definisjon på sykepleiefunksjon og hjelpepleiefunksjon.
- KPO (6) kartleggingsguide med eldre – omsorgsfokus.

Respons

Ved sykehjemmet har vi første- og andreårsstudenter. De har ulik erfaring fra omsorgsarbeid. Studenter med liten erfaring gir uttrykk for at det første møtet kan virke overveldende. Det er mange inntrykk og mye informasjon på en gang.

Studentmappen gjør det lettere og orientere seg i den nye arbeidssituasjonen: «Det kan være vanskelig å få med seg all informasjonen, og det var trygt å vite at vi fikk denne informasjonen skriftlig», er en tilbakemelding. Andre studenter gav uttrykk for at velkomsten virker godt forberedt og at vi har et profesjonelt opplegg. Videre ga

studentene uttrykk for at mappen inneholdt relevant informasjon, og at mange studenter bruker mappen daglig: «Det er praktisk å ha alt samlet i en perm».

KPO modellen er et nyttig redskap når studentene arbeider med studiekrav og pleieplaner, og bidrar til bevisstgjøring når det gjelder å trene opp det «kliniske blikket»: «Samarbeidet med veileder blir bedre når man har avklart hvilke forventninger man har til hverandre, og man kan planlegge når og hvordan man skal jobbe sammen, og når man skal jobbe selvstendig», var en annen tilbakemelding på studentprosjektet vårt.

Flesteparten av studentene ga uttrykk for at de ble tatt godt i mot på arbeidsplassen, og at de hadde en god og lærerik praksisperiode ved Undervisningssykehjemmet i Oslo. Studentmappen er tilgjengelig på www.undervisningssykehjem.no.

LITTERATUR

1. Ensbj L, Vesje K. Ufaglærte jobber som sykepleiere. 2007 [cited 2007 13.09]; Available from: <http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/ostlandssendingen/1.3460206>
2. Aften A. Sykepleiere vil ikke jobbe i eldreomsorgen. Aftenposten Aften. 2007.
3. Vesje K, Stensland A. Skyr hjemmesykepleien. 2007 [cited 2007 13.09.07]; Available from: <http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/ostlandssendingen/1.2291448>
4. Hofseth C, Norvoll R. Kommunehelsetjenesten - gamle og nye utfordringer: en studie av sykepleietjenesten i sykehjem og hjemmesykepleien. Trondheim: SINTEF, Unimed; 2003.
5. Akribe. [cited 2007 02.12]; Available from: <http://www.akribe.no/text.cfm?path=10>
6. Krogh Gv, Dale C. KPO-modellen: kvalitetssikring, problemløsning, omsorg: en teorigenerert modell for dokumentasjon av sykepleie i EPJ. Oslo: Akribe; 2007.